

Till främst de medlemmar av släktföreningen Carl Gustaf och Clara Ahlander, som deltog i släktmötet den 18-19 augusti 2001, men givetvis till andra intresserade släktmedlemmar.

Vid släktmötet berättades en hel del om framför allt Anders Årrhane, som kanske inte var så roligt att höra för dem som, som gärna vill känna sig litet stolta och glada över sina förfäder.

Tiden och kanske även mina röstresurser medgav inte att som motvikt berätta om hans dotter och vår förmoder Christina Årrhane. I stället återkommer jag nu till dem av Er, som vill läsa föreningens Hemsida, med en del av den upptecknade historia om Christina, som i varje fall gjorde mig till en sann beundrare av hennes kurage.

Christina tvingades av en obarmhärtig moder att kämpa för sin kärlek till sitt livs utvalde, klockarsonen Jonas Nilsson och måste offra sin arvsrätt för att i Tjust härads ting få tillstånd att gifta sig med honom den 2 september 1711.

Paret fick fem korta år tillsammans, som gav livet åt tre barn: Eva Maria, GULLBRAND (vår ana) och Beata. Redan år 1716 skrevs Jonas in vid Svea Livgarde och fick sedan följa Karl XII i hans anfall mot norrmännen 1716 och 1718. Han återvände aldrig utan dog i Blomsholm i norra Bohuslän under den svenska härens upp-lösning och svåra umbäranden, orsakade av köld och svält, sedan kungen hade dött.

Christina blev änka. Agneta Leijonram, hennes mor, försökte sedan återställa Christinas liv till något av vad det kunde ha varit. Om det kan jag berätta mera en annan gång.

VAD RIDDARHUSET I STOCKHOLM GÖMMER OM SLÄKTERNA ÅRRHANE OCH LEIJONRAM.

Riddarhuset i Stockholm har en genealogisk avdelning. Där kan man söka efter sina adliga släktingar och ta del av vad som har antecknats om dem i olika sammanhang.

Under 1980-talet, när min bror Jan Edman och jag hade börjat intressera oss för släktforskning och jag hade ärende till Stockholm, gjorde jag ett par besök på Riddarhuset för att undersöka, om det skulle kunna finnas något intressant om familjen Årrhane. Man blev först hänvisad till ett kortarkiv sorterat på de adliga släkt-namnen. I det kunde jag snart hitta både Christina Årrhane (vår förmoder), hennes moder, Agneta Leijonram och åtskilliga av Christinas syskon och deras respektive makar (makor).

I kortarkivet hänvisades vidare till olika typer av handlingar, där man kunde finna uppgifter om de personer, som man intresserade sig för. I en sådan handling fanns antecknat vad som hade tilldragit sig i Tjusts häradsting i början av 1700-talet.

Man skall nu veta att Christina på den tiden vid c:a 25 års ålder hade förälskat sig i och ville gifta sig med en ofrälse yngling, Jonas Nilsson. Han var son till klockaren i Locknevi, Nils Persson och dennes hustru Brita. Detta stötte på starkt motstånd hos Agneta Leijonram, som tillsammans med sina andra barn och mågar slöt sig samman mot Christina och hennes planer.

Den 20 oktober år 1710 blev hon instämd till rätten för "lägersmål" med drängen Jonas Nilsson. Dessa båda "begärde få äga hvarandra, emedan så skall vara mellan dem slutet."

Rätten invände, "att hon i så fall förverkar allt sitt fasta (egendom), hvilket hon sade sig väl veta, men ville än-dock gifta sig med drängen."

Därpå upplästes fru Agnetas jämte mågens Olof Gyllenfelt, hans fru Catharina Årrhanes (Christinas äldsta syster) och Isak Björkwalds (g.m. yngsta systemern Vendla Årrhane) skriftliga protest, "att ett giftermål vore mot adliga privilegier samt föräldrars, syskons och anförvarters samtycke, hvarför hon gör dottern arflös till löst och fast, om hon tager honom, men hon vidhöll sin begäran."

Saken uppsköts till nästa ting, "på det då å alla sidor måtte hafva tid sig att betänka".

Målet återupptogs den 2 juni 1711. Christina väntade nu barn med Jonas och var ej själf tillstädes. Hon inlade en egenhändig skrift af den 31/5 1711, "hvari hon ödmjukeligen bönfäller till rätten, att hon måtte få äga drängen Jonas Nilsson, på det hon måtte komma till sina salighetsmedels bruk." Kyrkoherden i Locknevi, Laurentius Arenander, bad ock för dem.

Fru Leijonram inställde sig själf, "beklagande sin sorg, som så snart den ena släpper, strax den andra tager vid och förorsakas af dess barn, som om denna Christina Årrhane gjort henne i allting emot, så bryr hon sig intet om henne vidare eller ville mera fråga efter henne, uttalte dock att drängen borde tjäna upp sig och blifva något

innan han finge tillstånd att vigas vid dess dotter."

Rätten kunde icke förvägra Jonas Nilsson att få taga Christina Årrhane och ansåg dessutom, att vigsel borde ske snarast.

Kyrkoherden skrev i en inlaga till Domkapitlet i Linköping: "Elliest är min ödmjukaste förfrågan -----Jonas Nilsson har aflat barn med Christina Orhane af adell, och dess Fru moder Agneta Leionrahm har ther igenom varit förtörnat, och

the sedermera wid Häradztinget fått lof att wijgas ----- om icke the innan wigningen böre bedja henne om förljknig, på dett at dem må önskas welsignelse till sitt förehafwande.

Det blev dock ingen försoning, ty i bouppteckningen efter Christina finner man bland "inventerade documenter": Nr 8. Dom av den 1 januari 1712 angående Madam Ch.Orhanes arvsförgörande av dess moder, Wälb. Fru Agneta Leionrahm, för det hon trädt i ofrälse gifte mot sin moders vilja.

Vigseln ägde också rum den 2 september 1711 och i oktober samma år föddes Jonas Nilssons och Christina Årrhanes första barn Eva Maria. Paret fick förstås inte bo på Locknevi säteri, utan togs om hand av Jonas´ för-äldrar, som bodde i Kuulhult, Locknevi. Senare fick de tillstånd att bosätta sig på hemmanet Långvik inom Locknevis "rå och rör", där de två följande barnen föddes.

Så kom Svea Lifgarde och tog ut Jonas Wessman, som han då kallade sig , till kriget. Jonas återvände som sagt inte, utan Christina blev ensam med de tre minderåriga barnen.

Fortsättning följer.

I förra avsnittet fick vi veta att Christina Årrhanes make Jonas Nilsson, som tog namnet Wessman ungefär samtidigt, som han blev värvad till Svea Livgarde ("Gardiet") 1716, men aldrig återvände utan dog av umbäranden 1718 under återtåget från Fredriksstens fästning i Norge. Därmed lämnade han Christina som änka med deras tre barn. Dessa hette Eva Maria, Guldbrand och Beata och hade fötts 1711, resp 1714 och 1716. Christina bodde kvar med barnen på Långvik, men hade det säkert inte lätt, eftersom det föreföll som om andra människor flyttade in där för att sköta torphemmanets jordbruk

m m. Sannolikt fick emellertid Christina hjälp av sin svärmor, klockarhustrun Brita och Jonas´ bröder.

Under åren efter Jonas Nilsson-Wessmans död förefaller det dock, som om Agneta Leijonram började ångra sin hårdhet mot Christina. Hon förberedde så sakteliga ett nytt äktenskap med en ung adelsman, Jonas Silfwerbrand född i Björkö sn mellan Vetlanda och Nässjö. Hon kunde dock inte gå alltför fort fram, emedan han knappt var giftasvuxen. År 1720, två år efter Jonas Wessmans död, var Jonas Silfwerbrand bara 16 år gammal.

Agneta Leijonram återigen var 70 år gammal och hade bara fyra år kvar att leva, vilket hon möjligen kunde ana. Det förekom därför en hel del köpslagan dem emellan, bland annat ville ynglingen ha ett säteri för att bli

nöjd med affären. Mot detta hade Agnetas övriga barn och mågar invändningar, varför tiden gick utan att något avgörande kom till stånd.

Hon arbetade oförtrutet vidare på att dottern "måtte komma till sina Adelige Friheter och förmohner igen" och skrev för den skull ett testamente den 8 oktober 1722 till "Wählb Herr Jonas Silfwerbrand, för det han skulle taga dess ofrälse dotter, Christina Orrhane, till hustru".

Detta testamente blev enligt häradstingets protokoll omstritt. I Östra häradshäradsting (ännu ej studerat), dit Ugglekärr hörde rättsligt, behandlades detta mål 1723. Uppenbarligen vållade denna strid om Uggle-kärr mycken oenighet inom familjen och det skulle dröja många år innan det avgjordes till Agneta Leijon-rams förmån och då var hon död.

Jonas Silfwerbrand var emellertid ändå inte benägen att träda i brudstol, ty i en skrivelse den 4 januari 1724 till Domkapitlet klagar kyrkoherde Sällroth:

"-----ödmiukel:n tillkiänna gifwandes, huru en Adels man, Cornetten Wählb. H:r Ionas Gustaf Silfwerbrand benämnd, hafwer inlåtit sig så wida uthi Echtenskap med en Enkia här i församlingen, Madam Christina Orrhane, at han ----- låtit lysa för sig A:o 1722,----- men eij ännu wijdare der med kommit, ehuru iag tijd efter annan pådrefvet, att Copulationen (sammanvigningen) dem emellan skie skulle. Före-gifwandes Wählbemälte Cornetten, det han eij will låta Copulationen skie, förrän Lieutnantskan Wähl-

borna fru Agneta Leijonram, som är berörda Christina Orrhanes moder, fullbordar sin lofwen, som hon honom giordt, nembl:n att willia förähra honom ett Säterij, om han wille ächta denna hennes dotter, som tillförne ägt en ofrälse Man.----- Thy är min ödmiukaste förfrågan, huru iag mig wid denna Echtenskapz-handel förhålla skall.-----".

Äktenskapet kom tillstånd först efter fruAgnetas död (den 8 mars 1724); enligt kyrkoboken vigdes den 8 nov 1724 "Wählb Herr J.G.S. och Fru Ch. Orrhane i Långawijk".

År 1728 antecknades Christina och Jonas Silfwerbrand i husförhörlängderna för Karlstorps sn (ett par mil sydväst om Vimmerby) på säteriet Ugglekärr, men där fanns samtidigt även andra namn nämnda före dem. Detta säteri, som låg 1 km norr Husnässjön och 5 km väster kyrkan i Karlstorp, kallas i dag Gripslund och är ett senare uppfört sommatorp.

Säteriet köpte Christina Orrhanes andre make Jonas Silfwerbrand av sin svägerska Anna Catharina Orrhane år 1732-34, enligt Christinas bouppteckning från år 1740. Paret bodde sedan på säteriet till-sammans

med Christinas tre barn fram till hennes död 1740. Sonen Gullbrand (vår ana) tjänstgjorde såsom "säteriinspektör" när han vuxit upp.

Jonas Silfwerbrand dog barnlös 1766.

Om det finns mera, som är värt att berätta lovar jag att återkomma. /Eder förre arkivarie Kaj Edman.